

1

מגמות ההתפתחות של הביטוח
הלאומי

כללי

השנה הנסקרת, 2024, התאפיינה בהשפעות מלחמת חרבות ברזל. בסיכום שנתי עלה התוצר שיעור מתון של 0.9% לפי אומדן שני של תמ"ג (1% לפי אומדן שלישי) – שיעור הנמוך בהרבה מקצב הצמיחה ארוך הטווח של ישראל. זאת לאחר שנה של צמיחה נמוכה ב-2023 – 2%, ושנתיים של צמיחה מהירה – 6.5% בשנת 2022 ו-8.6% בשנת 2021 - בין היתר עם התאוששות המשק ממשבר הקורונה. ב 2024, קצב הצמיחה של ישראל היה נמוך בהשוואה בינלאומית – התוצר ב-OECD עלה בממוצע בשנה זו ב-1.7%.

מלחמת חרבות ברזל שפרצה ב-7 באוקטובר 2023, נמשכה ברבעון האחרון של שנת 2023 ובשנת 2024. עקב המלחמה פונו תושבים מאזורי הדרום והצפון ולצורכי המלחמה נדרש גיוס נרחב של אנשי מילואים שהוביל למחסור בעובדים. מחסור בכוח העבודה נוצר גם בשל היעדרותם של עובדים פלסטינים ועזיבה של חלק מהעובדים הזרים את הארץ. פיקוד העורף הגביל פתיחת עסקים באזורי העימות ועסקים שאינם ממוגנים באזורים נרחבים בארץ. הטיסות לישראל צומצמו מאוד ונפגעה התיירות. כמו כן צומצם הביקוש המקומי להשקעה וצריכה.

בשנים 2023 ו-2024 חלק מהתושבים המפונים פונו לבתי מלון וחלקם התפנו באופן עצמאי למקומות אחרים. המדינה שילמה לבתי המלון בגין המפונים אליהם ותמכה בתושבים שהתפנו עצמאית באמצעות מענקים ששולמו להם ישירות – 200 ש"ח למבוגר ו-100 ש"ח לילד ליום. בנוסף שולמו מענקים לעידוד המשך תעסוקה לעבודה בחקלאות ובבנייה ומענק חֶלֶף אבטלה לבני 67 ויותר שפוטרו או יצאו לחל"ת עקב המלחמה. בשנת 2024 נוספו מענקים נוספים מענק שיבה, מענקי חֶלֶף אבטלה למפונים שמיצו זכאותם לדמי אבטלה ומענקים לבני זוג של אנשי מילואים. לכן נוסף החל בשנת 2023 סעיף חדש בהוצאה הציבורית לרווחה – מענקי חרבות ברזל.

בשנת 2024 למרות היותה שנת מלחמה סך הגבייה מהציבור גדל לעומת השנה שעברה, הן נומינלית והן ריאלית. הגבייה מהציבור עלתה ריאלית ב 2.4% לעומת 1.4% בשנת 2023.

תשלומי הביטוח הלאומי לרבות מענקים ששולמו בעת המלחמה עלו ריאלית ב-2024 ב-22.8% (ללא המענקים – ב-19.8%). התשלומים לפי חוק הביטוח הלאומי¹ לרבות המענקים היוו 74.1% מסך התשלומים. חלקם של התשלומים שאינם לפי חוק הביטוח הלאומי גדל מ-14.5% ב-2023 ל-25.9% ב-2024 כתוצאה מתשלום המענקים בתקופת המלחמה ומהגידול בתשלומים בענפי מילואים בכ-265% ומענקי חרבות ברזל ב-496%.

1 ללא מענק אשפוז המשולם מ-2016 בידי האוצר.

הסכומים הבסיסיים לפי פסקאות 1-3² התעדכנו ב-3.3% בהתאם לעליית מדד המחירים לצרכן בנובמבר 2022 בהשוואה לנובמבר 2023. הסכום הבסיסי לפי פסקה 3⁴ עודכן ב-5.6% בהתאם לשינוי בשכר הממוצע לפי סעיף 2 בחוק הביטוח הלאומי.

שיעור ההוצאה על רווחה מהתמ"ג בישראל נמוך מאוד ביחס למדינות המפותחות, לאורך שנים. בעקבות המלחמה גדלו הוצאות הרווחה בתחומים שונים וחלקן בתמ"ג עלה מ-16.3% תוצר ב-2023 ל-16.8% ב-2024. שיעור זה עדיין נמוך במדרג המדינות המפותחות - 20.8% בממוצע ב-OECD בשנת 2023.

היקף התשלומים

תשלומי הגמלאות בכסף ובעין של המוסד לביטוח לאומי, לפי חוק הביטוח הלאומי וחוקים והסכמים אחרים, הסתכמו ב-2024 בכ-172 מיליארד ש"ח לעומת כ-136 מיליארד ש"ח ב-2023 (לוח 2). סכומים אלה כוללים גם תשלומים שהמוסד משלם לגופים אחרים ותשלומים לפיתוח שירותים בקהילה. תשלומי הוצאות מינהל ותפעול של מערכת הביטוח הלאומי על כל תחומיה עלו מ-2.8 מיליארד ש"ח ל-3 מיליארד ש"ח. הפער בהשוואה לעלייה הריאלית בשכר הממוצע במשק (של 5.7%), התבטא בירידות ריאליות בסכומי הגמלאות המתעדכנות על-פי הסכום הבסיסי.

בינואר 2024 – מועד עדכון הקצבאות בכל שנה – עודכנו הקצבאות המעודכנות לפי מדד המחירים לצרכן ב-3.3% (שיעור עליית מדד המחירים לצרכן בנובמבר 2023 לעומת נובמבר 2022). החל ב-2022, בהתאם לתיקון 200 בחוק הביטוח הלאומי, נוסף סכום בסיסי חדש⁴ לקצבת נכות כללית המשפיע גם על קצבאות שסכומיהן נגזרים ממנה. סכום זה מתעדכן לפי שיעור השינוי בשכר הממוצע לפי סעיף 2 בחוק הביטוח הלאומי. בינואר 2024 התעדכן הסכום הבסיסי לקצבת נכות בשיעור עליית השכר הממוצע – ב-5.6%.

2 בסעיף הצמדת הגמלאות בחוק הביטוח הלאומי.
3 ראו הערה 2.
4 לפי פסקה 4.

לוח 1: תשלומי גמלאות וגבייה מן הציבור (ללא הוצאות מינהל, כאחוז מהתמ"ג), 1980-2024*

שנה	תשלומי גמלאות		גבייה	
	סך הכל	לפי חוק הביטוח הלאומי****	סך הכל**	דמי ביטוח לאומי****
1980	6.09	4.98	6.77	5.15
1990	8.36	7.04	7.21	5.28
1980	6.09	4.98	6.77	5.15
1990	8.36	7.04	7.21	5.28
1995	7.23	5.66	7.54	4.21
2000	7.65	6.09	6.00	4.08
2005	6.62	5.31	5.65	3.80
2010	6.57	5.49	5.43	3.57
2015	6.13	5.31	5.28	3.52
2019	6.55	5.84	5.45	3.67
2020	9.20	7.65	5.40	3.61
2021	7.75	6.94	5.26	3.54
2022	6.42	5.73	5.27	3.58
2023	7.24	6.19	5.23	3.54
2024	8.61	6.38	5.18	3.50

* הערה כללית לנתונים כאחוז מהתמ"ג בדוח כולו: ייתכנו הבדלים לעומת שנים קודמות בשל שינויים למפרע הנעשים בידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
 ** כולל גבייה למערכת הבריאות ושיפוי האוצר.
 *** כולל שיפוי האוצר בגין הפחתת דמי הביטוח הלאומי למעסיקים.
 **** כולל מענק אשפוז הממומן בידי האוצר החל מ-2016.

ב-2024 עלו תשלומי הביטוח הלאומי ריאלית ב-22.4%, 22.8% בהם עלייה בתשלומי הגמלאות. העלייה בתשלומי הגמלאות נבעה מעלייה בתשלומים לקצבאות אזרח ותיק ושאיירים, עלייה ניכרת בתשלומים לסיעוד וענף נכות כללית ועלייה ניכרת בתשלומים לענפים נפגעי פעולות איבה, מילואים ואבטלה בעקבות אירועי 7 באוקטובר ומלחמת חרבות ברזל שפרצה בעקבותיהם. שיעור הגמלאות הגיע ל-8.61% מהתמ"ג (לוח 1) לעומת 7.24% ב-2023 – העלייה הניכרת ביותר ב 15 השנים האחרונות. בשנת השיא של העשורים הקודמים, המוצגת בלוח 1, 1990, היה שיעור הגמלאות 8.36% מהתמ"ג (בדומה לשיעור ב-2002, שאינו מוצג בלוח) – כ-1.5 נקודות האחוז יותר מהשנים שלאחר מכן עד 2020, שעברה אף את שנת השיא מבחינת גודל ההוצאה במונחי תוצר - 9.15%. כאמור הגמלאות הצמודות למדד המחירים עודכנו ב-2024 ב-3.3% לאחר שבשנת 2023 הן עודכנו ב-5.3%.

בסך הכל עלו ב-2024 ריאלית התשלומים לפי חוק הביטוח הלאומי (ללא הוצאות מינהל) ב-6.4%. התשלומים שלא לפי חוק הביטוח הלאומי עלו בשיעור של 120.2%. גמלאות אלה – שהעיקריות בהן הן הבטחות הכנסה, ניידות, דמי מזונות, תגמול מילואים, תגמולים לנפגעי פעולות איבה ואזרח ותיק ושאיירים למי שאינם מבוטחים (בעיקר עולים) – משולמות על-פי חוקי המדינה או על-פי הסכמים עם האוצר וממומנות במלואן בידי אוצר המדינה. ב-2024 הסתכמו התשלומים לגמלאות הללו (ללא הוצאות מינהל) ב-44.6 מיליארד ש"ח, שהם כ-35% מכלל תשלומי הגמלאות. העליות הושפעו מהמלחמה.

דמי אבטלה וגמלאות מחליפות שכר

עם התפרצות נגיף הקורונה ב-2020 פוטרו או הוצאו לחופשה ללא תשלום מאות אלפי עובדים שהיו זכאים לדמי אבטלה על פי חוק, ובעקבות כך זינקו בשנה זו התשלומים לגמלה פי 6.2 ריאלית בקירוב. בשל ההקלות שנקבעו בהוראת שעה נוספו רבים למספר הזכאים, ומשבוטלו אלה ב-2021, בעיקר במחצית השנייה של השנה, ירדו תשלומי האבטלה ריאלית בכ-19%. בשנת 2022 פסקו מרבית התשלומים בגין ההקלות והוסיפו לרדת בכ-84%. בשנת 2023 עלו התשלומים לדמי אבטלה ב-65.6% ובשנת 2024 המשיכו ועלו ב-11% עקב המצב הביטחוני עם פרוץ מלחמת חרבות ברזל: תושבים פונו מאזורי מגוריהם, עסקים בצפון ובדרום נסגרו, וגם בשאר אזורי הארץ היו מגבלות של פיקוד העורף לפתיחת עסקים ולכן עובדים רבים פוטרו או הוצאו לחופשה ללא תשלום. כמו כן התקבלה הוראת שעה לחודשים אוקטובר עד דצמבר 2023 שכללה הקלה בתנאי הזכאות לקבלת דמי אבטלה (לוח 2).

חלקם של התשלומים לדמי אבטלה (לרבות המענקים הייחודיים ששולמו בעת משבר הקורונה) בכלל תשלומי הגמלאות עלה מכ-4% בשנים 2016-2019 ל-18.1% ב-2020, וירד ל-15.9% ב-2021. ב-2022 ירד חלקם ל-2.9% – שיעור נמוך בהשוואה לערב משבר הקורונה, עקב גידול בחלקם של תשלומים לקצבת אזרח ותיק, נכות וסיעוד, והצורך בצבירת תקופת אכשרה לאבטלה לאחר תום הזכאות בתקופת הקורונה. בשנת 2023 עלה חלקם של תשלומי האבטלה בכנקודת אחוז אחת ל-4.1% – כמו לפני הקורונה, ובשנת 2024 ירד חלקם ל-3.7%.

בתשלומים לקצבאות מחליפות שכר אחרות נצפו מגמות עלייה: התשלומים לנפגעי עבודה עלו ב-6.6% והתשלומים לגמלאות אימהות עלו ב-1.9%.

נפגעי פעולות איבה

בעקבות אירועי ה-7 באוקטובר נוספו נפגעי איבה רבים, והתשלומים לנפגעים ולמשפחות החללים עלו ריאלית ב-72%. התשלומים כוללים תגמול בעת טיפול רפואי, תגמולים ומענקים לנכי פעולות איבה תשלומי שיקום, תגמולים למשפחות שכולות ותשלומים למשפחות החטופים

ולשבים. שיעורם של תשלומים אלה בכלל התשלומים היה 1.4% לעומת רק 0.5% בשנת 2022 ו-1% ב-2023. בנוסף שולמו גם מענקים מיוחדים שחוקקו בעקבות האירוע שאינם נכללים בהוצאה זו. הסבר על המענקים מפורט בסעיף **מענקי חרבות ברזל** בפרק זה.

ילדים

התשלומים לקצבאות הילדים עלו ריאלית בין 2023 ל-2024 ב-1.2% לאחר עלייה ריאלית של 2.5% בין 2022 ל-2023. התוכנית **חיסכון ארוך טווח** ("חיסכון לכל ילד") הגדילה את חלקם בכלל תשלומי הגמלאות ל-9.8% ב-2019, אך בעקבות משבר הקורונה ירד חלקם מסך התשלומים (לרבות מענקים) ל-7.1% ב-2021 – עלייה קלה לעומת 2020. בשנת 2022 עלה חלקם ל-8%, בשנת 2023 ירד חלקם ל-7.1% וב-2024 הוסיף וירד ל-5.9% – שיעור הנמוך לעומת 2019 עקב הגידול בחלקם של התשלומים לנפגעי פעולות איבה, למילואים ולדמי אבטלה. יצוין שגם השיעור ב-2019 הוא נמוך בראייה היסטורית (גם כשמביאים בחשבון את תוכנית חיסכון לכל ילד החדשה למדי), בייחוד בהשוואה לערב התוכנית הכלכלית של 2002-2003 והקיצוץ העמוק בקצבאות הילדים מ-2004.

נכות

התשלומים לענף נכות עלו ריאלית ב-2024 ב-10.5% לעומת 2023. העלייה נבעה מגידול במספר המקבלים והצמדת סכומי קצבת נכות כללית והקצבאות הנגזרות ממנה (שירותים מיוחדים וילד נכה), לשינוי בשכר הממוצע – תוצאה של ההסכם שנחתם בין המדינה לארגוני הנכים ב-2018. חלקם של התשלומים לגמלאות הנכות ירד ל-19.7% לעומת 21.9%, חלקם ב-2023, בגלל העלייה בחלקם של תשלומי נפגעי איבה, מילואים ואבטלה.

הבטחת הכנסה

התשלומים להבטחת הכנסה הוסיפו לרדת ב-2024 והגיעו ל-1.64 מיליארד ש"ח – ירידה ריאלית של 3.4% לעומת 2023, וחלקם בסך תשלומי הגמלאות ירד בין שתי השנים מ-1.2% ל-1.0%. ירידה זו היא תוצאה של ירידה מתמשכת במספר המשפחות המקבלות גמלה (חוץ מאשר בעת משבר הקורונה), בין היתר בעקבות ההתאוששות הכלכלית. כך, בין 2002 ל-2024, בשונה מהעליות של עשרות אחוזים ברוב הגמלאות האחרות, ירדו תשלומי הבטחת הכנסה פי 3.

תגמול למשרתים במילואים

התשלומים למשרתים במילואים עלו ב-2024 בשיעור של 265% – עלייה חדה בשל מלחמת חרבות ברזל שבמסגרתה בוצע גיוס מילואים נרחב. תשלומים אלה נתונים במהלך השנים לתנודות רבות בהיותם מושפעים מאירועים ביטחוניים. ב-2014, עקב מבצע צוק איתן, עלו התשלומים ריאלית בכ-22% וב-2015 ירדו בכ-24% לכמילארד ש"ח. גיוס אנשי מילואים לתקופות ארוכות לצורך סיוע בהתמודדות עם מגפת הקורונה תרם לעלייה בהוצאה בשנת 2021, אך היקף התשלומים היה קטן יחסית וחלקם ב-2022 היה 1.4%. בשנת 2023 היקף התשלומים היה 5.1% מתשלומי הגמלאות. בשנת 2024 חלקם של התשלומים עלה ל-15.3%.

קצבאות אזרח ותיק ושאיירים, סיעוד וקצבאות אחרות

התשלומים לקצבאות אזרח ותיק ושאיירים עלו ב-2024 ב-2.3%⁵ (לוח 2) – עלייה הנובעת מהגידול במספר המקבלים קצבאות אזרח ותיק ומעליית המדד המשמש לעדכון הקצבאות. במקביל ירד חלקם של תשלומי הענף בכלל תשלומי הגמלאות ל-27.5%, זאת בשל העלייה בחלקם של התשלומים לאבטלה, לנפגעי איבה ולמילואים ב-2024.

ב-2022 החל תהליך העלאת גיל הפרישה לנשים מ-62 ל-65 במשך 11 שנים לילידות 1960 ואילך ובמסגרתו התקבלו כמה תיקוני חקיקה: תשלום של מענק מעבר לנשים בגין העלאת גיל הפרישה ותוספת למקבלות בהבטחת הכנסה, הקלה במבחן ההכנסות בגיל הפרישה, העלאת התוספת להשלמת הכנסה והקלות למקבלי התוספת, והגדלת התוספת לנכים שהגיעו לגיל פרישה (ראו **שינויי חקיקה** בפרק אזרח ותיק ושאיירים).

העלייה בתשלומים משקפת הבדלים בין תשלומי הגמלה לפי חוק לבין תשלומים לפי הסכמים אחרים. תשלומי גמלאות אזרח ותיק ושאיירים לפי חוק הביטוח הלאומי (ללא הוצאות מינהל) עלו ריאלית ב-3.2%, ואילו התשלומים לגמלאות לפי הסכמים אחרים ירדו ב-3.7%.

התשלומים לגמלאות סיעוד עלו ריאלית מ-2023 ל-2024 ב-11.8% ובכך התמתנה מגמת העלייה החדה בהוצאה שהחלה עם הרפורמה בגמלת הסיעוד. הרפורמה, לצד שינויי חקיקה ומדיניות, הביאו לגידול חד במספר הזכאים לגמלת הסיעוד בעקבות הרחבת הזכאות לגמלה והאפשרות לקבל גמלה בכסף ברמות 2-6. העלייה בתשלומים התמתנה עקב הגידול בהוצאה על הגמלאות בכסף שערך 80% בלבד מערך הגמלה המקבילה בעין (ברמות 2-6), והירידה במספר היחידות הממוצע לשבוע לזכאי (מ-16.70 ל-16.68) בעקבות כניסת זכאים חדשים ברמות נמוכות והגידול בחלקם היחסי בכלל הזכאים. למרות העלייה הניכרת בסיעוד, הגידול בתשלומים לענפי אבטלה, נפגעי איבה ומילואים הוריד את חלקו של ענף סיעוד בסך התשלומים בשיעור מתון למדי – מ-11.9% ל-10.8% בין שתי השנים.

5 ייתכנו הבדלים בין שיעורי השינוי בתשלומי הגמלאות השונים לבין המצוין בפרקים השונים בדוח בעיקר מאחר שהגדרות אינן תמיד זהות (למשל נתוני התשלומים בפרק זה כוללים הוצאות מינהל).

לוח 2: תשלומי הביטוח הלאומי, 1995-2024

שנה	סך כל התשלומים (כולל הוצאות מינהל)	תשלומי מינהל	סך כל התשלומים (ללא הוצאות מינהל)	אזרח ותיק ושאיירים*	נכות כללית	נפגעי עבודה, פעולות ספר ואיבה	אמהות ומזונות	ילדים	אבטלה	שירותי מילואים	הבטחת הכנסה**	סיעוד	אחר****	מענקים*****
מיליוני ש"ח (מחירים שוטפים)														
1995	* 21,188	207	20,868	7,565	2,165	1,423	1,173	4,249	1,243	*1,053	1,104	745	149	0
2000	39,706	794	38,912	13,483	4,961	2,453	2,370	6,942	2,959	1,007	2,874	1,790	72	0
2005	43,475	1,148	42,327	16,257	7,496	3,043	2,808	4,483	1,993	692	2,760	2,551	244	0
2010	58,933	1,283	57,650	21,802	10,585	3,790	4,968	6,204	2,436	1,006	2,527	3,997	334	0
2015	74,006	1,676	72,330	28,204	13,768	5,231	6,801	5,580	3,219	1,021	2,497	5,595	415	0
2019	95,576	2,074	93,502	35,265	18,799	6,284	8,212	9,149	3,857	1,168	1,859	8,451	456	0
2020	132,225	2,098	130,127	36,605	20,844	6,915	8,145	8,605	23,584	1,046	2,073	11,132	572	10,606
2021	124,693	2,134	122,559	37,747	22,461	7,161	8,543	8,713	19,504	1,335	2,076	13,058	377	1,585
2022	115,514	2,292	113,222	41,106	24,820	7,850	9,015	9,047	3,228	1,602	1,763	14,307	304	179
2023	138,821	2,857	135,964	44,965	29,844	9,848	9,720	9,660	5,569	6,991	1,652	16,130	680	905
2024	175,163	3,042	172,120	47,414	33,992	11,772	10,230	10,077	6,369	26,324	1,644	18,595	378	5,325
גידול שנתי ריאלי (אחוזים)														
1995			5.4	8.5	16.8	14.6	21.8	4.5	16.7	2.9	14.1	14.0	16.1	
2000			8.2	8.5	15.1	11.8	11.1	1.5	-0.8	-7.3	18.9	18.4	27.2	
2005			-0.1	1.7	4.1	-0.4	3.6	-7.7	-7.2	-0.6	-7.0	2.5	12.4	
2010			4.2	4.1	4.4	5.8	4.9	14.4	-1.3	-24.3	-3.2	6.8	10.4	
2015			6.5	4.6	7.1	7.8	1.1	7.5	10.0	-6.0	-5.1	20.0	35.9	
2019			39.2	4.4	11.5	10.7	-0.2	-5.4	515.1	-9.9	12.2	32.5	26.1	
2020		1.8	40.0	4.4	11.5	10.7	-0.2	-5.4	515.1	-9.9	12.2	32.5	26.1	
2021		0.2	-7.2	1.6	6.2	2.0	3.3	-0.2	-18.5	25.7	-1.3	15.6	-35.1	-85.3
2022		2.9	-11.5	4.3	5.9	5.0	1.1	-0.5	-84.1	15.0	-18.6	5.0	-22.6	-89.2
2023		19.6	15.2	5.0	15.4	20.4	3.5	2.5	65.6	318.7	-10.1	8.2	114.3	385.1
2024		3.3	22.8	2.3	10.5	16.0	2.1	1.2	11.0	265.3	-3.4	11.8	-46.1	470.8
התפלגות לפי ענפים (אחוזים)														
1995		1.0	100	36.3	10.4	6.8	5.6	20.4	6.0	5.0	5.3	3.6	0.7	
2000		2.0	100	34.7	12.7	6.3	6.1	17.8	7.6	2.6	7.4	4.6	0.2	
2005		2.6	100	38.4	17.7	7.2	6.6	10.6	4.7	1.6	6.5	6.0	0.6	
2010		2.2	100	37.8	18.4	6.6	8.6	10.8	4.2	1.7	4.4	6.9	0.6	
2015		2.3	100	39.0	19.0	7.2	9.4	7.7	4.5	1.4	3.5	7.7	0.6	
2019		2.2	100	37.7	20.1	6.7	8.8	9.8	4.1	1.2	2.0	9.0	0.5	
2020		1.6	100	28.1	16.0	5.3	6.3	6.6	18.1	0.8	1.6	8.6	0.4	8.2
2021		1.7	100	30.8	18.3	5.8	7.0	7.1	15.9	1.1	1.7	10.7	0.3	1.3
2022		2.0	100	36.3	21.9	6.9	8.0	8.0	2.9	1.4	1.6	12.6	0.3	0.2
2023		2.1	100	33.1	21.9	7.2	7.1	7.1	4.1	5.1	1.2	11.9	0.5	0.8
2024		1.7	100	27.5	19.7	6.8	5.9	5.9	3.7	15.3	1.0	10.8	0.2	3.1

* כולל תשלומים להבטחת הכנסה לאזרח ותיק.

** לאוכלוסייה בגיל העבודה.

*** הנתונים ל-1995 אינם כוללים את הסכומים שהועברו למשרד הביטחון כהחזר חוב בגין החיסכון במספר ימי המילואים.

**** גמלאות בהיקפי תשלום קטנים שלא צוינו בלוח, כגון דמי תאונה, זכויות עובדים בפשי"ר והענקות מטעמי צדק.

***** מענקי קורונה, מענק לנשים בגין העלאת גיל פרישה, מענקי חרבות ברזל.

מענקי "חרבות ברזל" בשנים 2023–2024

המדינה חוקקה חוקי מענקים והוראות שעה כדי לתמוך בתושבים ובעסקים ביישובים שפונו עקב מלחמת חרבות ברזל ולעודד אותם להמשיך בפעילות עסקית בעת המלחמה ולתמוך בתושבים שלא התפנו למלונות במימון המדינה. עם פרוץ המלחמה ולאחר עזיבתם של עובדים זרים ועובדים פלסטינים המהווים את עיקר כוח העבודה בענפי הבניין והחקלאות, נוצר מחסור בכוח אדם בענפים אלה. לכן אחד הכלים לעזרה לענפים אלו הוא מענק התמרוץ. הביטוח הלאומי שילם לזכאים את המענקים וקיבל שיפוי מלא ממושרד האוצר. בשנת 2024 נחקקו חוקים נוספים להטבות ולמענקים לזכאים ששילם הביטוח הלאומי. מענקים אלו כללו מענק שיבה ומענקי סיוע למפונים מובטלים שמטרתם הייתה עזרה למפונים בתהליך החזרה ליישוב ולעבודה. התמשכות המלחמה ועימה התארכות שירות המילואים הובילו לקשיים חדשים שעיימו התמודדו משפחות המשרתים. ביטוח לאומי שילם מענקי סיוע לבני ובנות זוג של אנשי מילואים וְחָלְף שֶׁכָּר לַחֲטוּפִים בעקבות חקיקה שהעניקה לחטופים זכאות לתשלומים בעקבות אובדן שכרם.

מענק עידוד חזרה לעבודה – מענק זה שולם למפונים ולמי שעובדים אצל מעסיק באזור מפונה: שכירים תושבי ישראל שכתובת מגוריהם לפי רשות האוכלוסין וההגירה היא ביישוב מפונה והם חזרו לעבוד אצל אותו מעסיק (שאינו מעסיק ציבורי) באותה הכתובת שבה עבדו לפני 7/10/2023 וכן שכירים תושבי ישראל שגרים בכל חלקי הארץ ועובדים אצל מעסיק (שאינו מעסיק ציבורי) באזור מפונה. למענק זכאים עובדים שחזרו או מוסיפים לעבוד אצל אותו מעסיק ומגיעים פיזית למקום העבודה 11 יום בחודש לפחות. סכום המענק 3,000 ש"ח בחודש. המענק הוארך גם לשנים 2024-2025 בהגבלה בחודשים 10/2024 אוקטובר 2024 עד פברואר 2025 למי ששכרו ברוטו הוא עד 37 אלף ש"ח.

מענק תמרוץ לעובדים שהחלו לעבוד בענף החקלאות והבנייה בתקופת המלחמה – למענק היו זכאים עובדים שכירים תושבי ישראל שהחלו לעבוד במהלך התקופה שבין 7/10/2023 עד סוף 2023 ולא עבדו בענפי החקלאות והבנייה בחודשים יולי, אוגוסט וספטמבר 2023. על העובד היה להגיע פיזית למקום העבודה 11 ימים בחודש לפחות. המענק שולם בעבור שלושה חודשים רצופים בתקופה שבין 1/11/2023 ל-31/03/2024. בעבור שני החודשים הראשונים סכום המענק היה 3,000 ש"ח לכל חודש, ובעבור החודש השלישי – 4,000 ש"ח. עובדים שהועסקו אצל יותר ממעסיק אחד ביישובים שפוננו היו זכאים למענק אחד. רשימת העבודות המזכות מופיעה באתר הביטוח הלאומי. אין כפל מענקים של מענק תמרוץ לעבודה ומענק עידוד חזרה לעבודה.

בשנת 2024 נקבע **מענק לעבודה בשיפוצים ובבניין**. המענק שולם לשכיר שהחל לעבוד בענף הבנייה לרבות בתחום השיפוצים, מ-1/4/2024 ועד ה-31/12/2024, ולא עבד כלל בענף זה במהלך שלושת החודשים שקדמו למועד תחילת עבודתו. אפשר לקבל מענק עבור שישה חודשי עבודה לכל היותר, ובתנאי שחודשי העבודה שבהם היה זכאי למענק היו ברצף. עובד שקיבל מענק תמרוץ לעובדים בחקלאות ובנייה בחודשים ינואר עד מרץ 2024 בלבד – יכול היה לקבל מענק

זה למשך שלושה חודשים נוספים, מאפריל עד יוני 2024, בהתאם לעמידתו בתנאי הזכאות. מי שעבד באותו החודש אצל כמה מעסיקים בענף הבנייה והשיפוצים - היה זכאי למענק ממעסיק אחד בלבד. כמו כן במניין 11 הימים הוא לא היה יכול לצבור ימי עבודה מכמה מעסיקים. סכום המענק היה 2,000-3,000 ש"ח לחודש בארבעת החודשים הראשונים ו-3,000-4,500 ש"ח לחודש בעבור החודשים החמישי והשישי.

מענק אכלוס עצמאי – יועד לתושבי ישראל שכתובת מגוריהם לפי רשות האוכלוסין וההגירה היתה בישוב מפונה (ולתושבי אשקלון שהתגוררו בדירה ללא ממי"ד) והם התפנו למקום לינה שאינו במימון המדינה. גובה המענק נקבע לפי מספר הימים שבהם התגוררו במקום זה. סכום המענק 200 ש"ח ליום למבוגר בן יותר מ-18 ו-100 ש"ח ליום לילד. לתושבי הצפון המענק הוארך עד ל-28/2/2025 ותושבי היישובים בארי, חולית, כיסופים, כפר עזה, כרם שלום, נחל עוז, נתיב העשרה, סופה, ירים, ניר עוז ועין השלושה היו זכאים למענק עד 30/6/2025, שאר תושבי הדרום היו זכאים למענק עד 29/2/2024.

מענק מיוחד לבני 67 ויותר - בשל המלחמה נקבע בהוראת שעה כי המוסד לביטוח לאומי ישלם מענק למי שפוטר מהעבודה או יצא לחל"ת שלא מרצון החל ב-7/10/2023, אך מפאת גילו אינו זכאי לדמי אבטלה. המענק שולם בעבור התקופה שבין ה-7/10/2023 ועד סוף חודש דצמבר 2023 בלבד. למענק זכאים תושבי ישראל השכירים שעבדו שלושה חודשים לפחות לפני שפוטרו או הוצאו לחל"ת מ-7/10/2023 והיו מחוסרי עבודה 14 ימים רצופים לפחות באחד מחודשי הרבעון האחרון של 2023. גובה המענק 75% מהשכר הממוצע מעבודה ב-3 מתוך 6 החודשים האחרונים שקדמו להפסקת העבודה – לפי השכר הגבוה בהם אך לא יותר מ-134 ש"ח ליום.

מענק שיבה - שולם למפונים שחזרו לביתם, בהתאם לעמידתם בתנאי הזכאות. מענק חזרה יומי למי שחזר לביתו במהלך התקופה שמ-1/1/2024 עד 29/2/2024 ומענק חזרה חד-פעמי למי שהפסיק את שהייתו במקום לינה במימון המדינה במהלך התקופה שמ-1/03/2024 עד 1/06/2024.

למענק יומי היו זכאים תושבי ישראל שהכתובת שלהם במשרד הפנים היא ביישוב מזכה בדרום וקיבלו מענק אכלוס או ששהו במקום לינה על חשבון המדינה לפני 1/1/2024 ולא היו מפונים בתקופה שמ-1/1/2024 עד 29/2/2024 והצהירו על חזרה ליישוב המפונה. המענק שולם לפי מספר הימים שבהם התגוררו במקום המגורים בתקופה המזכה. בעבור מבוגר (כולל ילד בן יותר מ-18) – 200 ש"ח ליום, ובעבור ילד (עד גיל 18) – 100 ש"ח ליום.

מענק חזרה חד-פעמי שולם למפונים מהדרום ביישובים מזכים שהפסיקו את שהייתם במקום לינה במימון המדינה במהלך התקופה שמ-1/3/2024 עד 1/6/2024. מי שלא שהו במלון היו זכאים למענק אם היו זכאים קודם לכן למענק יומי או מענק אכלוס עד ה-29/2/24 או שהפסיקו לשהות במלון בין 1/3/24 ל-1/6/24. מי שלא שהו במלון היו זכאים ל-15,360 ש"ח למבוגר ול-7,680 ש"ח לילד. מי ששהו במלון קיבלו מענק עד הסכומים לעיל ביחס הפוך למשך שהייתם במלון.

מענק סיוע למפונים בלתי מועסקים – למענק היו זכאים תושבי ישראל בני 18-67 שכתובת המגורים שלהם ברשות האוכלוסין וההגירה היתה באחד היישובים המזכים במענק ושמתיקיים בהם אחד התנאים האלה: קיבלו דמי אבטלה באחד לפחות מהחודשים אוקטובר, נובמבר ודצמבר 2023 וניצלו את כל ימי האבטלה המגיעים להם; קיבלו דמי אבטלה באחד לפחות מהחודשים אוקטובר, נובמבר ודצמבר 2023 ושנת האבטלה שלהם הסתיימה עד 31/8/2024; הגישו תביעה לדמי אבטלה בעבור תקופת אבטלה מ-1/1/2024 וניצלו את מכסת ימי הזכאות שלהם לאבטלה (גם אם הם מובטלים חוזרים). סכום המענק שולם לפי מספר הימים בחודש שבהם לא עבדו וחושב לפי דמי אבטלה האחרונים ששולמו להם. תקופת הזכאות למענק היתה ינואר 2024 עד יולי 2025 לפי יישוב המגורים.

מענק מיוחד למפונים בני 67 ויותר – שולם לתושבי ישראל בני 67 ויותר שכתובת המגורים שלהם ברשות האוכלוסין וההגירה היתה באחד היישובים המזכים במענק ושהתיקיים בהם אחד התנאים האלה: לא עבדו וקיבלו מענק מיוחד לבני 67 ויותר באחד לפחות מהחודשים אוקטובר, נובמבר ודצמבר 2023; עבדו כשכירים שלושה חודשים רצופים לפחות מחודש ינואר 2024, ופוטרו או הוצאו לחל"ת ל-30 ימים לפחות; קיבלו דמי אבטלה מחודש אוקטובר 2023 ותשלום האבטלה הופסק כיוון שהגיעו לגיל 67. המענק שולם בגין החודשים ינואר 2024 עד יוני 2025, בהתאם ליישוב המגורים. סכום המענק 75% מהשכר הממוצע מעבודה ב-3 מ-6 החודשים האחרונים שקדמו להפסקת העבודה – לפי השכר הגבוה מביניהם, אך לא יותר מ-134 ש"ח ליום.

תגמול חֶלֶף שכר לחטופים – הביטוח הלאומי העביר תשלום חודשי לחשבון הבנק של מי שנחטפו או הוכרזו כנעדרים במלחמת חרבות ברזל בני 18 ויותר. למי שעבדו התשלום חושב לפי גובה הכנסתם מעבודה, אך לא פחות מהסכום המינימלי ולא יותר מהסכום המרבי. למי שלא עבדו שולם הסכום המינימלי – 244.27 ש"ח ליום, ולהורים לילד 316.77 ש"ח ליום. התשלום המרבי היה 1,689.83 ש"ח ליום. המענק חושב לעובדים לפי מצב השתכרותם בחודשים שלפני החטיפה.

מענק לבני/בנות זוג של משרתי מילואים – שולם לבן/בת זוג של משרת במילואים וכן למי שיש לו ילד משותף עם משרת במילואים שיצאו לחופשה ללא תשלום (חל"ת) עד 31/12/2024. סכום המענק ליום היה שווה ל-70% מהכנסה (החייבת בדמי ביטוח) ב-6 החודשים האחרונים המלאים שקדמו ליציאה לחל"ת לחלק ב-180, והסכום המרבי הוא 1,634 ש"ח. סך המענק היה סכום המענק ליום כפול מספר הימים שבהם שהו בחופשה ללא תשלום – עד 30 ימים לכל היותר.

לוח 3: תשלומי מענקים בתקופת הרבות ברזל 2023–2024, מחירים שוטפים (אלפי ש"ח)

שם המענק	2023	2024
סך הכל	863,764	5,305,379
מענק מיוחד לבני 67+	5,940	24,938
מענק עידוד ומענק תמרוץ	52,593	923,531
מענק אכלוס עצמאי	805,231	3,489,117
מענק שיבה	0	695,976
מענק סיוע למפונים בלתי מועסקים	0	150,183
תגמול חלף שכר לחטופים	0	9,985
מענק לבני/בנות זוג של משרתי מילואים	0	11,649

רמת הגמלאות

בינואר 2024 – מועד עדכון הקצבאות בכל שנה – עודכן **הסכום הבסיסי**⁶. הסכום הבסיסי לפי פסקאות 1-3⁷ מעודכן בהתאם לשינוי במדד המחירים לצרכן בנובמבר 2023 בהשוואה לנובמבר 2022 ועלה ב-3.3%, לאחר שב-2023 עלה ב-5.3%.

הסכום הבסיסי לפי פסקה 4⁸ משמש לעדכון קצבת נכות כללית והקצבאות הנגזרות ממנה (כמוסבר לעיל) ומעודכן לפי השינוי בשכר הממוצע לפי סעיף 2 בחוק הביטוח הלאומי. בינואר 2024 קצבת נכות והקצבאות הנגזרות ממנה התעדכנו בשיעור עליית השכר הממוצע - 5.6%.

חוץ מהעשור הראשון של שנות ה-2000, העליות בשכר בעשורים האחרונים, מעבר לעליות במדד המחירים לצרכן, יצרו מגמה שלפיה השכר הממוצע, המבטא את השינויים ברמת החיים היחסית ולא רק את השינוי במחירים, עולה לאורך זמן יותר מהמחירים. מ-2006 עד 2024⁹ עלה השכר הממוצע במשך ב-77% נומינלית לעומת עלייה של פחות מ-37% בסכום הבסיסי

6 הסכום הבסיסי: הסכום שלפיו מחושבות מרבית הגמלאות מינואר 2006. סכום זה מתעדכן ב-1 בינואר בכל שנה. למרבית הגמלאות הסכום מתעדכן בשיעור עליית מדד המחירים לצרכן מנובמבר לנובמבר שקדם לו. לסכום הבסיסי תעריפים שונים לגמלאות השונות. ב-2022 נוסף סכום בסיסי לקצבת נכות כללית וכל קצבה הנגזרת ממנה המתעדכן לפי שיעור העלייה בשכר הממוצע לפי סעיף 2 בחוק הביטוח הלאומי. עד 2006 עודכנו הגמלאות לפי העלייה בשכר הממוצע.

7 ראו הערה 2.

8 ראו הערה 2.

9 בשנים 2002-2006 הוקפאו הקצבאות.

(פסקאות 1-3) המתעדכן על-פי מדד המחירים לצרכן¹⁰. פער זה מבטא את רמת השחיקה של הגמלאות בהשוואה לשכר הממוצע במשק ומגלם הפסד מצטבר למקבלי הגמלאות. יצוין בהקשר זה שההסכם בדבר קצבאות הנכות, שנחתם עם ארגוני הנכים ב-2018, קבע שמ-2022 יוצמדו קצבאות הנכות לשכר הממוצע לפי חוק הביטוח הלאומי ולא לסכום הבסיסי המעודכן לפי מדד המחירים לצרכן שאליו מוצמדות רוב הגמלאות. שינוי זה ימנע שחיקת קצבאות אלה בהשוואה לשכר הממוצע במשק.

הקצבה לאזרחים ותיקים ולשאיירים

הקצבה הבסיסית לאזרחים ותיקים ירדה ב-2024 במונחי השכר הממוצע לאחר ירידה של שבע שנים ברציפות ויציבות בשנת 2022, מאחר שמדד המחירים לצרכן לא הדביק כאמור את העלייה בשכר הממוצע. כך למשל הקצבה ליחיד בן 70-79 ירדה ב-2024 ל-13.1% מן השכר הממוצע, והקצבאות לשאר הרכבי המשפחה שאינם מקבלים תוספת השלמת הכנסה ירדו באופן דומה (לוח 4).

בדיקה לאורך זמן מעלה כי הקצבאות לאזרח ותיק ולשאיירים בתוספת השלמת הכנסה עלו כשיעור מהשכר הממוצע לאחר ששינויי חקיקה מדצמבר 2015 למשך כמה שנים רצופות הובילו להמשך העלייה של הקצבה במונחים של השכר הממוצע. שינויי חקיקה אלה מנעו למשך שנתיים את השחיקה בקצבאות אלה בתוספת השלמת הכנסה במונחים של השכר הריאלי. ב-2020 ו-2021 עלה השכר הממוצע כשיעור ניכר עקב משבר הקורונה שהוביל ליציאה של אנשים עם שכר נמוך משוק העבודה ולכן רמת הגמלאות ביחס לשכר ירדה. בשנת 2022 הוגדל סכום השלמת ההכנסה ובעקבות כך הקצבאות עם השלמת הכנסה ליחיד עלו מ-28%-29% מהשכר הממוצע במשק ב-2021 ל-32%-33% ממנו ב-2022 – עלייה של 14%. בשנת 2024 ירדה הקצבה בכנקודת אחוז כשיעור מהשכר הממוצע לעומת השנה הקודמת. גם קצבאות להרכבי משפחה אחרים ירדו כאחוז מהשכר הממוצע.

לוח 4: קצבת אזרח ותיק והכנסת המינימום המובטחת לאזרחים ותיקים ולשאיירים (מחירים קבועים וכאחוז מהשכר הממוצע)*. ממוצע להודש, 1985-2024

הקצבה עם השלמת הכנסה (כולל קצבאות ילדים)				קצבת אזרח ותיק בסיסית				שנה/גיל
אלמנה עם שני ילדים		קשישה יחידה		אלמנה עם שני ילדים		קשישה יחידה		
אחוז מהשכר הממוצע	מחירי 2024 (בש"ח)	אחוז מהשכר הממוצע	מחירי 2024 (בש"ח)	אחוז מהשכר הממוצע	מחירי 2024 (בש"ח)	אחוז מהשכר הממוצע	מחירי 2024 (בש"ח)	
65	3,873	36	2,152	35	2,091	15.2	1,060	1985
45.8	3,800	26	2,134	32	2,629	15.9	1,366	1990
51.6	4,580	26.0	2,302	30.1	2,666	15.5	1,376	1995
50.0	5,132	25.0	2,567	29.0	2,976	15.0	1,536	2000
54.5	5,477	27.6	2,780	30.2	3,033	15.2	1,529	**2005
59.5	5,997	30.9	3,121	32.4	3,272	16.8	1,692	70 עד 2010
60.8	6,133	31.8	3,203	32.4	3,272	16.8	1,692	79-70 2010
62.9	6,340	33.2	3,349	33.4	3,369	17.7	1,789	+80 2010
58.0	6,216	30.1	3,231	31.7	3,402	16.4	1,755	70 עד 2015
59.3	6,354	31.0	3,325	31.7	3,402	16.4	1,755	79-70 2015
61.3	6,566	32.4	3,471	32.7	3,500	17.3	1,854	+80 2015
57.3	7,279	29.0	3,684	27.0	3,437	14.0	1,773	70 עד 2020
57.7	7,336	29.3	3,720	27.0	3,437	14.0	1,773	79-70 2020
58.2	7,393	29.6	3,757	27.8	3,537	14.7	1,873	+80 2020
55.9	7,172	28.3	3,630	26.4	3,386	13.6	1,747	70 עד 2021
56.3	7,228	28.6	3,665	26.4	3,386	13.6	1,747	79-70 2021
56.8	7,284	28.9	3,701	27.2	3,485	14.4	1,846	+80 2021
62.1	7,854	32.3	4,080	26.3	3,321	13.6	1,714	70 עד 2022
62.7	7,919	32.6	4,120	26.3	3,321	13.6	1,714	79-70 2022
63.2	7,982	32.9	4,160	27.0	3,418	14.3	1,811	+80 2022
61.6	7,936	32.0	4,123	26.0	3,356	13.4	1,732	70 עד 2023
62.1	8,001	32.3	4,163	26.0	3,356	13.4	1,732	79-70 2023
62.6	8,065	32.6	4,203	26.8	3,454	14.2	1,830	+80 2023
58.0	7,700	31.1	4,132	25.4	3,364	13.1	1,736	70 עד 2024
58.5	7,763	31.4	4,172	25.4	3,364	13.1	1,736	79-70 2024
59.0	7,825	31.8	4,213	26.1	3,462	13.8	1,834	+80 2024

* כפי שמדדה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
 ** מ-2008 שולמה הקצבה לפי קבוצות גיל.

הבטחת הכנסה

בדומה לשאר הגמלאות, הכנסת המינימום לאוכלוסייה בגיל העבודה כאחוז מהשכר הממוצע הוסיפה להישחק (לוח 5). הגמלה להבטחת הכנסה ליחיד עד גיל 55 בסכום הרגיל ירדה מ-15.2% מהשכר הממוצע ב-2023 ל-14.8% ב-2024, ולאם עצמאית¹¹ עם שני ילדים מ-32.6% ל-31.8% בהתאמה (לרבות גמלה להבטחת הכנסה וקצבת ילדים). השחיקה במונחי השכר הממוצע נמשכת מ-2010: כך למשל בשנים 2010-2024 ירדה הגמלה לאם עצמאית עם שני ילדים שגילה עד 55 בכ-10 נקודות האחוז במונחי השכר הממוצע – מ-41.9% ל-31.8% (לרבות גמלה להבטחת הכנסה וקצבת ילדים). ככל שהשכר הממוצע עולה והגמלאות אינן מעודכנות לפיו, כך נשחקת רמת החיים היחסית של מקבלי הגמלה להבטחת הכנסה בגיל העבודה.

קצבת ילדים

בין 2023 ל-2024 סכום נקודת הקצבה בקצבאות הילדים נותר דומה – 1.3% מהשכר הממוצע (לוח 6). בשנים קודמות שיעורי השינוי בתשלומים השתנו מעט בין הרכבים שונים של משפחות: במשפחות קטנות עם 1-2 ילדים הירידות כאחוז מהשכר הממוצע הגיעו לכעשירית נקודת האחוז בלבד לעומת משפחות גדולות יותר, של ארבעה ילדים, שבהן היתה ירידה של כ-0.2 נקודת האחוז. ירידות אלה משקפות שחיקה מתמשכת, וכך מתחילת העשור הקודם עד השנה הנסקרת ירדה הקצבה במונחי השכר הממוצע בשיעור חד, למשל במקרה של קצבה לחמישה ילדים, שירדה מ-2010 בכמחצית ויותר – מ-17.3% מן השכר הממוצע לילדים "ותיקים" (ילדים שנולדו לפני יוני 2003), שהיו אז רוב הילדים, ל-7.4% לילדים "חדשים" (שהם כל הילדים ב-2024, כי במחצית שנת 2021 לכל הילדים "הוותיקים" מלאו 18 שנה והקצבה הופסקה להיות משולמת בעבורם). גם ירידה זו מבטאת את שחיקת הקצבאות משום שהן אינן מוצמדות לשכר הממוצע במשק.

לוח 5: הכנסת המינימום המובטחת בגיל העבודה, 2024-2000

לזוג עם שני ילדים (כולל קצבאות ילדים)		לאם עצמאית**		ליחיד						
שיעור מוגדל		שיעור רגיל		עם שני ילדים (כולל קצבאות ילדים)		שיעור מוגדל		שיעור רגיל		
אחוז מהשכר הממוצע	מחירי 2024 (בש"ח)	אחוז מהשכר הממוצע	מחירי 2024 (בש"ח)	אחוז מהשכר הממוצע	מחירי 2024 (בש"ח)	אחוז מהשכר הממוצע	מחירי 2024 (בש"ח)	אחוז מהשכר הממוצע	מחירי 2024 (בש"ח)	שנה
למבוגר בבני המשפחה טרם מלאו 55 שנה										
51.3	5,268	36.2	4,548	51.6	5,297	23.4	2,400	18.7	1,919	2000
39.4	3,965	34.4	3,454	39.4	3,965	20.8	2,095	18.5	1,862	2005
41.9	4,225	36.6	3,689	41.9	4,225	21.8	2,194	19.3	1,950	2010
39.5	4,233	34.4	3,687	39.5	4,233	20.8	2,231	18.5	1,984	2015
37.7	4,268	32.9	3,720	37.7	4,268	19.8	2,238	17.6	1,990	2017
36.5	4,246	31.9	3,702	36.5	4,246	19.2	2,227	17.0	1,979	2018
35.9	4,261	31.3	3,715	35.9	4,261	18.8	2,234	16.8	1,987	2019
33.8	4,299	29.5	3,747	33.8	4,299	17.7	2,254	15.8	2,004	2020
33.0	4,236	28.8	3,692	33.0	4,236	17.3	2,221	15.4	1,975	2021
32.9	4,156	28.7	3,623	32.9	4,156	17.2	2,178	15.3	1,937	2022
32.6	4,198	28.4	3,660	32.6	4,198	17.1	2,202	15.2	1,957	2023
31.8	4,207	27.7	3,668	31.8	4,207	16.7	2,206	14.8	1,961	2024
אחד מבני המשפחה לפחות בן 55 או יותר										
51.3	5,268	51.3	5,268	51.6	5,297	23.4	2,400	23.4	2,400	2000
49.2	4,943	49.2	4,943	49.7	4,994	23	2,327	23.1	2,327	2005
52.1	5,250	52.1	5,250	53.0	5,340	24.2	2,438	24.2	2,438	2010
49.2	5,274	49.2	5,274	50.5	5,410	23.1	2,479	23.1	2,479	2015
46.9	5,312	46.9	5,312	48.1	5,449	22.0	2,486	22.0	2,486	2017
45.5	5,286	45.5	5,286	46.7	5,423	21.3	2,475	21.3	2,475	2018
44.7	5,304	44.7	5,304	45.9	5,441	20.9	2,483	20.9	2,483	2019
42.1	5,351	42.1	5,351	43.2	5,490	19.7	2,505	19.7	2,505	2020
41.1	5,272	41.1	5,272	42.2	5,409	19.2	2,468	19.2	2,468	2021
40.9	5,172	40.9	5,172	42.0	5,307	19.2	2,421	19.2	2,421	2022
40.6	5,226	40.6	5,226	41.6	5,362	19.0	2,446	19.0	2,446	2023
39.6	5,237	39.6	5,237	40.7	5,373	18.6	2,452	18.6	2,452	2024

* כפי שמדדה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
** אם יחידנית (גם אם).

לוח 6: נקודת קצבה וקצבאות ילדים (מחירים קבועים וכאחוז מהשכר הממוצע), ממוצע חודשי, 2024-1990

שנה	ערך נקודת קצבה		קצבה לשני ילדים		קצבה לארבעה ילדים		קצבה לחמישה ילדים	
	מחירי 2024 (ש"ח)	אחוז מהשכר הממוצע	מחירי 2024 (ש"ח)	אחוז מהשכר הממוצע	מחירי 2024 (ש"ח)	אחוז מהשכר הממוצע	מחירי 2024 (ש"ח)	אחוז מהשכר הממוצע
1990	262	3.2	524	6.3	2,028	24.4	2,877	34.7
1995	253	2.9	507	5.7	2037	23.0	2,897	32.7
2000	259	2.5	517	5.0	2,082	20.3	2,962	28.8
2005	167	1.7	334	3.3	1,053	10.5	1,611	16.0
2010 ותיקים	202	2.0	422	4.2	1,294	12.8	1,742	17.3
חדשים	202	2.0	422	4.2	1,018	10.1	1,220	12.1
2011 ותיקים	200	2.0	481	4.8	1,344	13.3	1,787	17.7
חדשים	200	2.0	481	4.8	1,077	10.6	1,276	12.6
2012 ותיקים	201	2.0	500	4.9	1,361	13.3	1,807	17.7
חדשים	201	2.0	500	4.9	1,098	10.8	1,299	12.7
2013 ותיקים	184	1.8	426	4.1	1,172	11.4	1,601	15.5
חדשים	184	1.8	426	4.1	911	8.8	1,095	10.6
2014 ותיקים	160	1.5	319	3.1	898	8.6	1,301	12.5
חדשים	160	1.5	319	3.1	638	6.1	798	7.7
2015 ותיקים	168	1.6	365	3.4	960	9.0	1,366	12.7
חדשים	168	1.6	365	3.4	760	7.1	928	8.7
2016 ותיקים	173	1.6	390	3.5	994	9.0	1,402	12.7
חדשים	173	1.6	390	3.5	823	7.5	996	9.0
2017 ותיקים	173	1.5	389	3.4	991	8.8	1,398	12.4
חדשים	173	1.5	389	3.4	821	7.3	994	8.8
2018 ותיקים	171	1.5	387	3.3	986	8.5	1,390	12.0
חדשים	171	1.5	387	3.3	818	7.0	989	8.5
2019 ותיקים	172	1.5	388	3.3	989	8.3	1,395	11.8
חדשים	172	1.5	388	3.3	820	6.9	992	8.4
2020 ותיקים	173	1.4	391	3.1	997	7.8	1,405	11.1
חדשים	173	1.4	391	3.1	828	6.5	1,001	7.9
2021 ותיקים	170	1.3	386	3.0	982	7.7	1,385	10.8
חדשים	170	1.3	386	3.0	816	6.4	987	7.7
2022	168	1.3	379	3.0	802	6.3	970	7.7
2023	169	1.3	382	3.0	809	6.3	978	7.6
2024	169	1.3	383	2.9	811	6.1	980	7.4

מקבלי הגמלאות

בשנת 2024 ירד מספר המקבלים **דמי אבטלה** בממוצע לחודש ב-7.1% לעומת עלייה של 78.4% בשנת 2023, אך נותר גבוה משנת 2022. זאת עקב התמתנות האבטלה שנבעה ממלחמת חרבות ברזל שבעקבותיה פונו תושבים בדרום ובצפון, פוטרו עובדים, אחרים הוצאו לחל"ת ועסקים נסגרו. כמו כן נקבעה הוראת שעה, שנועדה לתת מענים לאוכלוסייה במצב חירום והקלה בתנאי הזכאות לדמי אבטלה ברבעון האחרון ב-2023. בשנים 2020-2021, בעטיו של משבר הקורונה, זינק מספר המקבלים דמי אבטלה בשיעור של פי 6 מן השיעור שבשנתיים שקדמו למשבר, ב-2019 (לוח 7). בשנים שקדמו ל-2018, בהתאם לשינויים בשוק העבודה (ירידה בשיעור האבטלה וגידול בשכר), ירד מספר המקבלים: עלייה מתונה של 0.3% ב-2017 וירידה של כ-4% ב-2016-2015. ב-2012-2014, למרות הירידה בשיעור האבטלה במשק, חלה עלייה במספר המקבלים, בחלקה גבוהה, בשל ההקלות בתנאי הזכאות של עובדים יומיים.

בדומה לשנים קודמות, גם ב-2024 עלה מספר המקבלים **קצבאות אזרח ותיק ושאיירים**, והגיע ל-1.19 מיליון בממוצע לחודש – עלייה של 2.6% לעומת 2023. שיעור זה משקף עלייה של 2.9% במספר המקבלים קצבת אזרח ותיק כתוצאה מהגידול באוכלוסייה זו. עלייה זו קווצה בירידה של 1.3% במספר מקבלי קצבאות שאירים. גם מספר המשפחות המקבלות **קצבאות ילדים** עלה, ב-0.8%, בשל גידול טבעי באוכלוסייה אך בשיעור הנמוך מן השנים שקדמו למשבר הקורונה. סך הכל שולמו ב-2024 בענף ילדים קצבאות לכ-3.13 מיליון ילדים בממוצע לחודש החיים בכ-1.28 מיליון משפחות.

בענף נכות כללית הוסיף לעלות מספר המקבלים **קצבת נכות כללית** בשיעור הגבוה מהגידול הטבעי באוכלוסייה, ובשנת 2024 שיעור זה היה הגבוה מאז 2008 – 8.0%. מספר המקבלים **קצבה לשירותים מיוחדים** עלה ב-7.1% ובמספר המקבלים **גמלה לילד נכה** התמתנה העלייה מעט ל-16.3% (לעומת 7.9% ו-22.4% בהתאמה ב-2023). העליות במספר המקבלים גמלאות אלה נובעות משינויי החקיקה הנרחבים שנקבעו בחוק ההתייעלות הכלכלית לשנים 2020-2021. מספר המקבלים **גמלת ניידות** עלה ב-3.5%, מעט יותר מהשנה הקודמת.

בענף נפגעי עבודה עלה מספר המקבלים **קצבת נכות צמיתה** ב-6.5%. מספר המקבלים **דמי פגיעה** ירד ב-5.8% ושיעורם בקרב המועסקים ירד במעט מ-1.61% ל-1.51% בהמשך למגמת ירידה מתמשכת זה שני עשורים לפחות.

מספר המקבלים **גמלת סיעוד** ב-2023 עלה בשיעור של 8.9% – התמתנות לעומת השנה הקודמת שבה הוא עלה ב-9.9%. שיעור הגידול גבוה מהגידול במספר האזרחים הוותיקים באותה התקופה אך נמוך מאז החלה הרפורמה בסיעוד בסוף 2018. ממוצע הזכאים לחודש ב-2024 היה גדול ב-104.8% ממוצע הזכאים לחודש ב-2018.

מספר הנשים המקבלות **מענק לידה** עלה ב-0.6% ומספר המקבלות **דמי לידה** עלה ב-0.5%. הירידה בגידול במספר המקבלות דמי לידה, בהשוואה לגידול שבין 2022 ל-2023, עשויה להיות מושפעת ממלחמת חרבות ברזל ומהשפעותיה על שוק העבודה בדרום ובצפון.

לוח 7: מקבלי הגמלאות בענפי הביטוח העיקריים (ממוצע לחודש), 1990-2024

שנה	אזרח ותיק ושאיירים *	נכות כללית			נמנעי עבודה		אמהות		ילדים		הבטחת הכנסה (לאוכלוסייה בגיל העבודה) ****	סיעוד
		קצבת נכות כללית	קצבה לשירותים מיוחדים	קצבה לילד נכה	קצבת נידות	דמי פגיעה **	קצבת נכות צמיתה	מענק לידה**	דמי לידה**	משפחות המקבלות קצבות ילדים***		
מספר המקבלים (אלפים)												
1990	442.6	73.5	6.5	5.8	11.4	59.1	11.8	107.7	43.7	532.5	50.6	25.0
1995	553.9	94.0	10.2	10.3	13.2	84.9	14.6	113.4	55.2	814.7	61.5	59.0
2001	677.0	142.4	18.9	16.4	19.3	59.5	20.8	127.2	71.2	928.2	104.7	105.4
2005	719.9	170.9	24.0	21.0	24.9	56.0	25.2	148.4	77.0	956.3	58.8	115.0
2010	758.5	207.2	33.1	27.9	31.6	59.3	32.3	166.7	103.3	1030.1	57.7	141.4
2015	900.8	229.7	50.8	44.6	37.9	66.3	41.2	177.1	123.8	1128.3	69.4	160.5
2019	1033.9	259.5	65.2	67.3	44.9	63.7	50.6	181.4	134.0	1204.4	75.6	197.4
2020	1070.1	269.4	69.3	75.9	46.2	60.0	52.9	177.8	133.9	1223.1	530.8	241.0
2021	1101.4	278.6	71.7	83.8	47.4	58.8	55.8	183.2	140.3	1238.5	335.3	273.2
2022	1128.5	291.0	75.1	100.4	48.6	63.9	58.8	181.3	135.9	1251.9	61.4	302.6
2023	1162.0	311.0	81.0	122.8	50.0	67.8	62.4	179.8	143.0	1269.9	109.6	332.5
2024	1192.5	335.8	86.8	142.9	51.8	63.9	66.4	180.9	143.7	1279.7	101.8	362.1
גידול שנתי (אחוזים)												
1990-1986	2.6	3.4	7.2	7.7	1.5	-0.1	3.6	0.5	0.5	-0.5	20.9	17.4
1995-1991	4.6	5.0	9.4	12.2	3.0	8.4	4.4	1.8	4.8	8.9	4.0	18.7
2000-1996	3.5	7.6	10.2	8.2	4.9	-2.1	6.3	3.1	5.0	2.3	8.5	10.2
2001	3.0	5.2	13.9	7.2	14.9	-9.3	5.1	-3.6	0.8	1.7	13.1	10.1
2005	-0.3	5.2	5.9	7.2	5.9	-2.9	5.0	-	-0.6	1.1	0.7	1.4
2010	1.5	3.5	6.1	5.3	3.9	3.1	4.5	6.6	5.7	1.8	-21.0	3.5
2015	3.7	3.2	10.0	10.1	3.6	-0.3	4.8	2.3	2.8	1.9	-5.3	0.6
2019	3.4	3.4	5.0	11.1	4.4	2.8	4.8	-1.2	-0.3	1.5	6.4	11.6
2020	3.5	3.8	6.3	12.5	2.9	-5.8	1.8	-2.0	-0.2	1.6	602.1	22.1
2021	2.9	3.4	3.5	10.5	2.6	-1.9	5.5	3.0	4.7	1.3	-36.8	13.4
2022	2.5	4.5	4.6	19.8	2.6	8.6	5.3	-1.0	-3.1	1.1	-81.7	10.7
2023	3.0	6.9	7.9	22.4	3.0	6.2	6.1	-0.8	5.2	1.4	78.4	9.9
2024	2.6	8.0	7.1	16.3	3.5	-5.8	6.5	0.6	0.5	0.8	-7.1	8.9

* מ-2010 מספר המקבלים קצבאות אזרח ותיק ושאיירים, שקיבלו קצבאות מפוצלות של אזרח ותיק ושאיירים, נמנים כיחידה אחת.

** מספר המקבלים השונים במשך השנה.

*** הנתונים ל-1985 ו-1990 כוללים את המשפחות שהוחזרו להן באמצעות המעסיקים קצבאות הילד הראשון והילד השני. ב-1993 שבו הקצבאות להיות אוניברסליות.

**** בחישוב הנתון מ-2004 ואילך נוקפה קצבה שפוצלה בין מספר מקבלים למקבל אחד בלבד. מספר המקבלים לשנת 2004, שבחישובו נמנו כל מקבלי הקצבה המפוצלת, היה 145,600 בממוצע לחודש.

בהבטחת הכנסה סימנה שנת 2020, על התפתחויותיה המיוחדות, היפוך מגמה חד: לראשונה לאחר שנים ארוכות של ירידה, זינק מספרן של המשפחות המקבלות גמלה ב-16.5%. עם זאת ב-2021 שב וירד מספרן בשיעורים מתונים מהשנים שקדמו למשבר הקורונה – ב-2.7%. עד שנת משבר זו, מ-2015 עד 2019, ירד מספר המקבלים הבטחת הכנסה ב-26% במצטבר, ומ-2005 הסתיימה הירידה בכמחצית. בשנת 2022 הוסיפה הירידה והעמיקה ב-26%, והיא כאמור נובעת מהתאוששות המצב הכלכלי ודעיכת מגפת הקורונה. ירידות אלה הן במספרים מוחלטים; בתיקון לפי הגידול הדמוגרפי באוכלוסייה הן אף גבוהות יותר. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023 נמשכה מגמת הירידה, אך בעקבות אירועי ה-7 באוקטובר שהובילו למלחמת חרבות ברזל היא נעצרה ברבעון האחרון לשנה. בשנת 2024 ירד מספר המשפחות המקבלות ב-5.8%. מספר המשפחות הממוצע ב-2024 נמוך מהממוצע לפני מגפת הקורונה והנמוך מ-1992.

עם פרוץ המלחמה גדל באופן חד וניכר מספר **נפגעי פעולות איבה** שקיבלו **תגמול מחליף שכר בזמן טיפול רפואי (תט"ר)**. מספרם עלה מ-40 בממוצע בחודש ב-2022 לכ-4,900 בממוצע לחודש, ובדצמבר 2023 הגיע לכ-33.9 אלף אנשים. בשנת 2024 ירד הממוצע לחודש לכ-4,000. מספרם של **הנכים** החל לגדול באיטיות אך תהליך קביעת הנכות הוא תהליך הדורש זמן הן מבחינת האדם והן מבחינת תהליך האבחון ולכן בשנת 2023 מספר הנכים הממוצע לחודש היה כ-3,700 ואילו ב-2024 עלה הממוצע לחודש לכ-9,900. מספרן של **המשפחות השכולות** גדל מכ-1,900 משפחות בממוצע לחודש ערב המלחמה לכ-3,000 בממוצע לחודש בשנת 2024.

גביית דמי ביטוח והמקורות למימון הגמלאות

תשלומי הגמלאות של המוסד לביטוח לאומי ממומנים מארבעה מקורות: (א) גביית דמי ביטוח לאומי (ישירות מן הציבור ושיפוי האוצר בגין הפחתת דמי הביטוח הלאומי למעסיקים ולמבוטחים עצמאים); (ב) השתתפות המדינה במימון הגמלאות לפי חוק הביטוח הלאומי; (ג) מימון ההמדינה של גמלאות לפי הסכמים וחוקים אחרים; (ד) תקבולים מריבית על השקעת יתרות כספיות, בעיקר באיגרות חוב ממשלתיות. מלבד דמי ביטוח לאומי המוסד גובה את דמי ביטוח הבריאות ומעבירם לקופות החולים.

בדומה לתחומים אחרים בביטוח הלאומי, נעשו ב-2024 שינויים והתאמות גם בתחום הגבייה: עודכנו שיעורי הקצבת אוצר המדינה לביטוח לאומי מתקבולי הגבייה בכל שנת כספים עד שנת 2028 ואילך, ונקבעה הקצבת האוצר לשנת 2024 ל-59.81% (סעיף 32א' לחוק הביטוח הלאומי). כמו כן נקבע, כי השכר הממוצע יעלה ב-2024 ב-5.6%. מידע נוסף על שינויי חקיקה ראו בפרק גבייה.

גביית דמי ביטוח מהציבור

היקף הגבייה מהציבור מושפע מן ההתפתחויות הכלכליות במשק, מהשכר הממוצע, ממדד המחירים לצרכן, ממספר המועסקים ומשינויי החקיקה. שנת 2024 היתה שנת מלחמה, ולמרות זאת סך הגבייה גדל לעומת השנה שעברה, הן נומינלית והן ריאלית.

לוח 8: גבייה למערכת הביטוח הלאומי ולמערכת הבריאות. 2018-2024

2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	
מחירים שוטפים (מיליוני ש"ח)							
103,636	98,151	92,905	83,257	76,350	77,817	73,825	סך כל תקבולי דמי ביטוח
99,097	93,871	88,806	79,624	73,032	74,405	70,656	סך הכל גבייה מהציבור
65,493	62,258	59,020	52,322	47,768	48,945	46,396	לענפי ביטוח לאומי
33,604	31,613	29,786	27,302	25,264	25,460	24,260	למערכת הבריאות
4,539	4,318	4,099	3,633	3,318	3,412	3,169	שיפוי האוצר
מדדים להתפתחות הגבייה מהציבור							
אחוז שינוי ריאלי							
2.4	1.4	6.8	7.4	-1.0	4.6	4.9	סך הכל גבייה מהציבור
2.1	1.2	8.1	7.9	-1.6	4.7	5.1	לענפי ביטוח לאומי
3.1	1.8	4.5	6.5	0.1	4.1	4.4	למערכת הבריאות
כאחוז מהתמ"ג							
5.0	5.0	5.0	5.1	5.2	5.2	5.3	סך הכל גבייה מהציבור
3.3	3.3	3.4	3.4	3.4	3.5	3.5	לענפי ביטוח לאומי
1.7	1.7	1.7	1.8	1.8	1.8	1.8	למערכת הבריאות
כאחוז מהמיסים הישירים לפרטים							
41.8	42.3	41.3	41.0	44.3	45.4	45.4	סך הכל גבייה מהציבור
27.7	28.1	27.5	27.0	29.0	29.9	29.8	לענפי ביטוח לאומי
14.2	14.2	13.9	14.1	15.3	15.5	15.6	למערכת הבריאות
כאחוז מהמיסים הישירים							
29.4	29.5	29.0	29.5	33.1	34.1	33.5	סך הכל גבייה מהציבור
19.4	19.6	19.2	19.4	21.6	22.5	22.0	לענפי ביטוח לאומי
10.0	9.9	9.7	10.1	11.4	11.7	11.5	למערכת הבריאות

* העיגול לספרה אחת אחרי הנקודה גורם לכך שתיתכן חריגה של סכום החלקים מהשלם ולהפך.

תקבולי המוסד מגביית דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות עלו ריאלית ב-2024 ב-2.4% בהמשך לעלייה של 1.4% בשנת 2023. התקבולים לענפי הביטוח הלאומי בשנת 2024 עלו ב-2.1% בהמשך לעלייה של 1.2% בשנת 2023, ולמערכת הבריאות עלו בשנת 2024 ב-3.1% בהמשך לעלייה של 1.8%

בשנת 2023 (לוח 8). חלקם של דמי ביטוח לאומי בכלל הגבייה מן הציבור¹² ירד במעט ל-27.7%, וחלקם של דמי ביטוח הבריאות (ללא שיפוי) נותר 14.2%. בסך הכל היה חלקם של דמי הביטוח ב-2024 כ-41.8% מסך כל הגבייה מהציבור (לעומת 42.3% ב-2023).

ב-2024 הסתכמו התקבולים מגבייה בכ-99.1 מיליארד ש"ח בקירוב, 65.5 מיליארד בהם לענפי הביטוח הלאומי ו-33.6 מיליארד למערכת הבריאות. לגבייה מהציבור התווספו 4.5 מיליארד ש"ח שהעביר אוצר המדינה כשיפוי על הפחתת דמי ביטוח לאומי למעסיקים ולעצמאים (בהתאם לסעיף 32 ג' לחוק).

במונחים של אחוז מהתמ"ג הגיעה הגבייה הכוללת ב-2024 ל-5.0%, 3.3% בהם הוקצו לענפי הביטוח הלאומי ו-1.7% למערכת הבריאות¹³ – בדומה לשנה הקודמת (לוח 8). בכל השנים המוצגות בלוח 8, 2024-2018, הגבייה במונחי תוצר היתה נמוכה משיעורה בתחילת שנות ה-2000 (למשל, 6.3% ב-2003) ב-1 נקודת האחוז ויותר ונמוכה במעט אף מהשיעורים בשנים 2015-2012 (5.1%) ומהשיעורים ב-2018-2017 (5.3%). בשיעור מהמיסים הישירים חלה ב-2024 ירידה בענפי ביטוח לאומי ועלייה למערכת הבריאות לעומת שנת 2023 – 19.4% ו-10.0% בהתאמה.

גבייה משכירים ומלא-שכירים

ב-2024 עלתה ריאלית ב-1.7% הגבייה בעבור השכירים בהמשך לעלייה של 0.6% ב-2023 (לוח 4 בפרק 4). הגידול נובע בעיקר מהעלייה במספר המשרות והעלייה בשכר הממוצע לפי חוק הביטוח הלאומי במהלך השנה. הגבייה הישירה מן המבוטחים הלא-שכירים, כ-90% בהם עצמאים, עלתה אף היא ריאלית, ב-5.5%, לעומת עלייה של 7.1% בשנת 2023.

המקורות למימון הגמלאות

ב-2024 עלו ריאלית סך כל תקבולי הביטוח הלאומי למימון ענפי הביטוח הלאומי ב-20.9% והסתכמו ב-172.2 מיליארד ש"ח במחירים שוטפים (לוח 9). העלייה נובעת מעלייה במימון המדינה של הגמלאות. בעקבות המלחמה עלתה ההשתתפות בעיקר בתשלומי מילואים ואיבה. העלייה בהשתתפות המדינה ב-2016-2019 מוסברת בתיקון בסעיף 32 לחוק שעשה האוצר ב-2016, ולפיו שיעור הקצבת האוצר לענפי הביטוח הלאומי השתנה ונקבע כאחוז מסך דמי הביטוח לכל הענפים. הקצבת האוצר חושבה בשנים אלה כשיעור מסך גביית הביטוח הלאומי (כולל שיפוי אוצר המדינה) בתוספת הקצבה מיוחדת של כ-3 מיליארד ש"ח בעבור תשלומי האשפוז ליולדות ומקדם דמוגרפי (מקדם המתחשב בשיעור הגידול הצפוי באוכלוסייה), האמור

12 כאן כלל הגבייה מהציבור כוללת את דמי ביטוח לאומי, דמי ביטוח בריאות ומס הכנסה מיחידים.

13 עקב העיגול לספרה אחת אחרי הנקודה.

להעלות את ההקצבות לקצבאות אזרח ותיק ולסיעוד. התקבולים מריבית ירדו במונחים ריאליים ב-2.2% לאחר עלייה של 2.5% ב-2023 (לוח 9).

לוח 9: מקורות המימון של ענפי הביטוח הלאומי, 1995–2024

שנה	סך הכל תקבולים*	דמי ביטוח לאומיים**	השתתפות המדינה***	מימון המדינה של גמלאות	תקבולים מריבית	מימון המדינה של מענקים
מחירים שוטפים (מיליוני ש"ח)						
1995	23,581	12,171	4,222	4,650	2,504	
2000	41,207	20,751	8,336	8,148	3,907	
2005	49,705	24,299	11,700	8,616	4,850	
2010	63,821	31,289	15,014	10,032	7,000	
2015	79,309	41,491	19,453	9,994	7,681	
2020	121,565	51,093	32,312	10,417	8,078	18,610
2021	129,685	55,954	37,265	10,597	7,706	16,474
2022	121,475	62,478	38,906	12,196	7,895	
2023	139,941	65,678	44,655	19,518	8,436	1,654
2024	172,260	70,043	49,259	39,025	8,502	5,431
גידול שנתי ריאלי (אחוזים)						
2000	7.6	9.8	1.6	10.8	3.6	
2005	3.2	4.2	5.0	-0.5	3.7	
2010	2.2	8.3	-6.4	-1.7	2.3	
2015	6.1	7.2	15.0	-7.6	-1.1	
2020	16.6	-1.9	-2.3	3.4	-1.0	
2021	5.1	7.9	13.6	0.2	-6.0	-12.8
2022	-10.3	7.0	0.0	10.3	-1.9	
2023	10.5	0.9	10.1	53.6	2.5	
2024	19.4	3.5	7.0	94.0	-2.2	218.6
התפלגות (אחוזים)						
1995	100.0	51.6	17.9	19.7	10.6	
2000	100.0	50.4	20.2	19.8	9.5	
2005	100.0	48.9	23.5	17.3	9.8	
2010	100.0	49.0	23.5	15.7	11.0	
2015	100.0	52.7	24.7	12.8	9.8	
2020	100.0	42.0	26.6	8.6	6.6	15.3
2021	100.0	42.4	26.8	8.6	6.7	15.4
2022	100.0	51.4	32.0	10.0	6.5	
2023	100.0	46.9	31.9	13.9	6.0	1.2
2024	100.0	40.7	28.6	22.7	4.9	3.2

* כולל פיצויים צד ג'.

** מתבסס על אומדן תקציב וכולל שיפוי אוצר.

*** כולל הקצבות האוצר לפי סעיף 32 לחוק, פיצויים מצד שלישי והוצאות מינהל של גורמי חוץ.

דמי הביטוח הלאומי, המסתכמים בשנים האחרונות בכמחצית מסך התקבולים, ירדו ל-40.7%, ושיעור השתתפות המדינה לחוק ירד – מ-31.9% מסך התקבולים ב-2023 ל-28.6% ב-2024 (לוח 9). בשל מלחמת חרבות ברזל נעשו כמה שינויי חקיקה בגבייה למידע נוסף על שינויי חקיקה ראו בפרק גבייה.

עודפים, גרעונות ורזרות כספיות

ללא ההכנסות מריבית על השקעות המוסד, נוצר ב-2024 חוסר של 10.7 מיליארד ש"ח – יותר מהחוסר שהיה ב-2023 (8.3 מיליארד ש"ח) (לוח 10). לגירעון הכולל תרמו העלויות בגירעון בענפים סיעוד ונכות – 15.5 ו-14.9 מיליארד ש"ח בהתאמה. אם מביאים בחשבון את תקבולי הריבית, הסתכמה הפעילות הכספית של הביטוח הלאומי ב-2024 בחוסר של כ-2,199 מיליון ש"ח.

לוח 10: עודפים וגירעונות בענפי הביטוח הלאומי (מיליוני ש"ח, מחירים שוטפים), 2019-2024

ענף ביטוח	ללא ריבית						עם ריבית					
	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2024	2023	2022	2021	2020	2019
סך הכל	-2,199	173	5,600	4,784	-9,585	11,562	-10,701	-8,263	-2,295	-2,922	-17,663	3,355
אזרח ותיק ושאיירים	5,385	4,518	4,932	3,172	1,982	4,889	2,160	1,481	2,176	645	-667	2,271
נכות כללית	-16,030	-13,227	-9,399	-6,908	-6,417	-5,037	-14,885	-12,464	-8,909	-6,711	-6,132	-4,974
נפגעי עבודה	3,017	2,524	2,546	3,159	1,750	2,420	2,479	2,079	2,205	2,920	1,499	2,222
אמהות ילדים	6,394	5,775	4,990	4,436	3,792	4,040	5,472	5,021	4,403	4,037	3,374	3,716
אבטלה	13,493	12,168	11,445	9,856	9,001	9,792	7,332	6,390	6,197	5,166	4,086	5,022
סיעוד	-1,412	-502	533	-887	-12,376	-364	-989	-121	917	-738	-12,220	-357
אחר	-17,029	-14,443	-12,552	-10,823	-9,596	-6,693	-15,464	-13,311	-11,804	-10,551	-9,311	-6,620
	3,984	3,361	3,107	2,780	2,279	2,515	3,196	2,662	2,524	2,312	1,787	2,075